

Sofiaskolans

Trygghetsplan

Förskoleklass, skola och fritidshem

Läsåret 2024/2025

Det här är Sofiaskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling, vår trygghetsplan. Den beskriver vårt övergripande arbete, hur vi främjar en trygg arbetsmiljö och hur vi förebygger och arbetar mot all typ av mobbning på skolan. Den är också en handlingsplan med konkreta åtgärder som vi vill genomföra under året för att ytterligare öka tryggheten på skolan.

Planen gäller från 2024-06-17 till och med 2025-06-16 och omfattar förskoleklass, skola och skolbarnomsorg (fritids) från förskoleklass till årskurs 6.

Innehållsförteckning:

1. Vår vision	s. 2
2. Lagar och styrande dokument	s. 2
3. Begrepp och definitioner	s. 3
4. Ansvarsområden	s. 4
5. Arbetet med planen mot kränkande behandling	s. 5
5.1 Aktivitet, ansvar och tidsplan	s. 5
5.2 Elevernas deltagande i planarbetet	s. 6
5.3 Kommunikation av innehållet i planen	s. 7
5.4 Riktlinjer för likabehandlingsarbete	s. 7
6. Utvärdering av föregående plan	s. 9
6.1 Fadderverksamhet/åldersövergripande aktiviteter	s. 9
6.2 Rastaktiviteter	s. 9
6.3 Säkerhet på Internet och i sociala medier	s. 9
6.4 Genus	s. 10
6.5 Ökad trygghet i korridorer och utanför toaletterna	s. 10
6.6 Ökad trygghet på skolgården och i och utanför matsalen	s. 10
6.7 Motverka verbala kränkningar och dåligt språkbruk	s. 11
6.8 Motverka verbala kränkningar och dåligt språkbruk	s. 11
7. Främjande arbete	s. 12
Främjande arbete: Mål och insatser	s. 12
7.1 Fadderverksamhet/åldersövergripande aktiviteter	s. 14
7.2 Rastaktiviteter	s. 14
7.3 Samarbete skola och fritids	s. 15
7.4 Säkerhet på Internet och sociala medier	s. 15
7.5 Lära eleverna mer om funktionsnedsättningar	s. 15
7.6 Förebygga psykisk hälsa	s. 16
7.7 Genus	s. 16
7.8 Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning	s. 16
8. Förebyggande arbete: Kartläggning, mål och insatser	s. 11
8.1 Kartläggning	s. 18
8.2 Ökad trygghet i korridorer och utanför toaletterna	s. 18
8.3 Ökad trygghet på skolgården samt i och utanför matsalen	s. 19
8.4 Motverka verbala kränkningar och dåligt språkbruk	s. 19
8.5 Ökad trygghet på fotbolls- och bandyplanen	s. 20
9. Rutiner för att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	s. 20
10. Åtgärdande arbete – arbete vid upptäckt diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling	s. 21
Bilaga 1: Sofiaskolans Trygghets- och ordningsregler	s. 25

1. Vår vision

Sofiaskolans vision när det gäller trygghet och frånvaro av diskriminering och kränkande behandling är att:

- alla elever i förskoleklass, skola och på fritidshem ska känna trygghet och kamratskap
- ingen mobbning, trakasserier eller annan kränkande behandling ska förekomma
- ingen rasism, främlingsfientlighet eller diskriminering på grund av exempelvis kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder ska förekomma
- allas olikheter och erfarenheter ska ses som tillgångar och skolan ska bidra till att utveckla social och emotionell kompetens hos våra elever

En mer omfattande beskrivning av vår vision finns på vår hemsida.

2. Lagar och styrande dokument

Det är självklart att alla ska känna sig trygga i skolan och på fritidshemmet och det finns också lagar och riktlinjer som ger direktiv för hur skolan ska arbeta för att öka tryggheten.

Läroplanen

I Lgr22 står skrivet att skolan måste motverka tendenser till diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling. Ingen ska utsättas för det i skolan. Det är skolans uppgift att bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppna diskussioner och aktiva insatser.

Diskrimineringslagen

Diskrimineringslagen förbjuder diskriminering av elever på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning samt ålder. Lagen säger också att skolan ska arbeta förebyggande och främjande för att diskriminering inte ska uppstå. Den som bevakar att denna lag följs och som man kan vända sig till om man anser att man har blivit diskriminerad är

Diskrimineringsombudsmannen.

Skollagen

Skollagen talar om att kränkande behandling, som inte är diskriminering eller trakasserier, också är förbjudet. Skolan måste arbeta förebyggande även mot detta. Om en elev upplever att han/hon blir kränkt i skolan, kan han/hon vända sig till Barn- och Elevombudet på Skolinspektionen.

Arbetsmiljölagen

Arbetsmiljön i skolan handlar om elevernas miljö i klassrum, övriga lokaler och skolgård. Arbetsmiljön i skolan handlar också om stämningen och relationerna på skolan, det som brukar kallas för den psykosociala arbetsmiljön. Det kan vara hur samarbetet mellan personal och elever fungerar eller hur skolan hanterar konflikter. Stress, mobbning, utanförskap och bråk är exempel på psykosociala risker på en arbetsplats. Arbetsmiljölagen gäller i skolan och

på alla andra arbetsplatser för både elever och skolpersonal. För barn på fritids gäller arbetsmiljölagen inte.

Det finns alltså myndigheter utanför skolan man kan vända sig till om man inte tycker att tillräckligt har gjorts för att motarbeta diskriminering och kränkande behandling. Vi på Sofiaskolan hoppas att du först kontaktar oss - pedagoger, trygghetsteamet eller skolläda- om ditt barn eller du känner dig illa eller felaktigt behandlad.

3. Begrepp och definitioner

För att kunna diskutera arbetet mot diskriminering och kränkande behandling är det viktigt att man har ett gemensamt språk, att orden betyder samma sak för alla inblandade.

- **Diskriminering och diskrimineringsgrunder**

Diskriminering innebär att någon missgynnas, direkt eller indirekt, av skäl som har samband med någon av de sju diskrimineringsgrunderna;

- Kön: Man eller kvinna
- Könsöverskridande identitet eller uttryck: Människor som på olika sätt bryter mot invanda normer kring könsidentitet och könsuttryck.
- Etnisk tillhörighet: När någon tillhör en grupp av personer som har samma nationella eller etniska ursprung eller hudfärg
- Religion eller trosuppfattning: Någon som tror på en högre, icke-världslig makt eller en gud, eller någon som inte har någon gudstro
- Funktionsnedsättning: Fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga
- Sexuell läggning: Homosexuell, heterosexuell eller bisexuell läggning
- Ålder: Skyddet mot åldersdiskriminering omfattas av alla, oavsett ålder

Eftersom diskriminering handlar om missgynnande förutsätter det någon form av makt hos den som diskriminerar. I skolan är det personalen som kan göra sig skyldig till diskriminering, elever kan inte diskriminera varandra i juridisk bemärkelse.

- **Kränkande behandling**

Kränkande behandling är handlingar som kränker elevers eller vuxnas värdighet, handlingar som kränker principen om alla människors lika värde och som inte har något samband med någon diskrimineringsgrund. Kränkande behandling kan utföras av en eller flera personer och riktas mot en eller flera. Kränkningarna kan vara synliga och handfasta likaväl som dolda och subtila. De kan utföras inte bara direkt i verksamheten utan även via exempelvis telefon och Internet. Kränkande behandling kan till exempel vara:

- fysisk, till exempel att bli utsatt för slag och knuffar
- verbal, till exempel att bli kallad fula ord
- psykosocial, till exempel bli utsatt för utfrysning, ryktesspridning

- text och bild, till exempel klotter, brev, lappar, e-post, sms/mms, sociala medier

Kränkningarna kan även handla om att frysa ut eller hota någon. Kränkande behandling kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Kränkningar kan bland annat ta sig uttryck som främlingsfientlighet, mobbning, diskriminering, sexuella trakasserier, rasism och homofobi. Kränkning är ett uttryck för makt och förtryck.

- **Trakasserier**

Trakasserier innebär ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

- **Mobbning**

Mobbning är en form av kränkande behandling som innebär en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

4. Ansvarsområden

Alla som arbetar och studerar på Sofiaskolan har ett ansvar att göra vad man kan för att öka trivsel och trygghet på skolan. För att inte viktiga arbetsuppgifter ska glömmas bort har vi också en tydlig ansvarsfördelning, så att man vet vem man ska vända sig till om man har frågor eller behöver hjälp med något som rör tryggheten på skolan.

- Det är **rektors** ansvar att:
  - personal, elever och vårdnadshavare känner till att alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling är förbjudna på skolan
  - hela skolans personal främjar barns lika rättigheter och motverka kränkande behandling, diskriminering eller trakasserier
  - denna plan mot kränkande behandling utvärderas och uppdateras varje läsår och att den är väl förankrad av skolans hela personalgrupp inklusive vikarierande personal, modersmåls lärare
  - om skolan får kännedom om att kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering förekommer, se till att detta utreds och att åtgärder vidtas för att stoppa detta. Rektor ansvarar för att **skolhuvudmannen**, som har det yttersta ansvaret för att händelser utreds, får information
  - att skyndsamt utreda kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering av personal gentemot elev
  - skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och de åtgärder som vidtagits
  - kontakta andra myndigheter om det behövs

- Det är **lärares, fritidshemmets personal** och **annan skolpersonals** ansvar att:

- följa skolans plan mot kränkande behandling
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning och sträva efter att alla behandlas likvärdigt
- ta upp planen mot kränkande behandling till diskussion på höstens första föräldramöte, så att föräldrarna får diskutera innehållet
- ta upp innehållet i planen mot kränkande behandling med eleverna i början av varje läsår
- vidta åtgärder då kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering misstänks, anmäls eller upptäcks
- dokumentera misstänkt, anmäld eller upptäckt kränkande behandling, trakasserier och diskriminering och vad man gör för att stoppa detta
- bevaka att utredda fall av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering, där den enskilda läraren eller annan personal är berörd, följs upp
- bemöta elever, kollegor och föräldrar på ett professionellt och respektfullt sätt
  - Det är **elevers** ansvar att:
    - berätta för någon vuxen på skolan om man upptäcker kränkande behandling, trakasserier eller diskriminering
    - bemöta elever, pedagoger och annan personal på ett respektfullt sätt

5. Arbetet med planen mot kränkande behandling

5.1 Aktiviteter, ansvar och tidsplan

Den här trygghetsplanen ska utvärderas och en ny plan ska upprättas i juni varje år. Utgångspunkten för vilka speciella åtgärder vi vill sätta in under kommande år är den utvärderingen som vi gör i april/maj. Själva planen är skriven utifrån riktlinjerna i Diskrimineringsombudsmannens verktyg "Plan för skolan".

Så här ser arbetsprocessen med planen mot kränkande behandling ut:

1. Planen mot kränkande behandling, arbetet mot kränkande behandling och hur trygga eleverna känner sig på skolan och fritids utvärderas i april/maj varje år genom:
  - en trygghetenkät till alla elever i Förskoleklass och åk 1-6 (v. 42 och v.12), **rektor ansvarig**
  - kartläggning/trygghetsvandring med eleverna F-åk 6 (v.5-6), där eleverna prickar in på kartor över skola, skolgård, idrottssal, promenadstråk o.s.v. var de kan känna sig otrygga, **trygghetsgruppen ansvarig**
  - frågor till alla föräldrar (mars-april), **rektor ansvarig**

- utvärdering av frågeställningar till klassråd genom elevrådet på skolan, t.ex. trygghet korridorer, toaletter och skolgård, säkerhet på Internet och på sociala medier samt språkbruk, **lärarrepresentant för Elevrådet ansvarig**

- frågor till lärarnas och fritidshemmens arbetslag (maj), **rektor ansvarig**

- Under utvecklingssamtalen på höst- och vårterminen diskuteras alltid elevernas trivsel och trygghet under skoldagen och på fritidshemmet. Punkter som kommer upp blir en del av kartläggningen och ligger till grund för utformningen av förebyggande åtgärder. **Klasslärare, ansvariga fritids och rektor ansvarig**

-**Skolsköterskan** träffar varje läsår elever i förskoleklass och åk 4 för samtal om bland annat trivsel och hälsa. Hennes reflektioner utifrån dessa möten är en del av skolans trygghetsarbete.

2. De händelser av kränkningar och trakasserier som utretts, kartlagts och dokumenteras av personalen kontinuerligt under läsåret, följs upp och sammanställs av **rektor och skolhuvudman** (juni). Det är skolhuvudmannen som har det yttersta ansvaret för att uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där det finns problem.

3. Skolans rektor och trygghetsgrupp sammanställer åsikterna och presenterar resultatet för elevrådet och lärarnas och fritidshemmets arbetslag på skolan. Dessa grupper kan då diskutera situationen på skolan och föreslå konkreta åtgärder som man tycker behöver genomföras under kommande läsår.

4. Skolans ledning samlar in gruppernas synpunkter och skriver ett förslag till en uppdaterad trygghetsplan, som lämnas ut till lärare, elever och föräldrarådet i början av juni. Alla synpunkter och förslag till förbättringar ska vara skolledningen tillhanda i mitten av juni.

5. Skolans ledningsgrupp färdigställer trygghetsplanen under juni.

6. Trygghetsplanen är färdig och börjar gälla från och med 15 juni.

5.2 Elevernas deltagande i planarbetet

Eleverna har varit delaktiga i upprättande av planen genom utvärdering av trygghetsenkäterna v. 42 och v.12. Efter att enkätsvaren blivit klara har varje klass utvärderat och kommit med synpunkter utifrån resultaten. Vi har under hela läsåret haft gemensamma temadiskussioner på klassråd, elevråd och på samlingar på fritidshemmet om trygghetsarbete tex sociala medier och internet, matsals- och toalettsituationen, hur tryggheten är i korridorer och på andra platser ute och inomhus, språkbruk och om hur vi gemensamt kan vara rädda om vår inomhus- och utomhusmiljö. Trygghetsteamet har tagit fram en trygghetskarta (både över in- och utomhusmiljön) där alla elever har fått markera om det finns platser på skolan där de känner sig otrygga. Eleverna har också varit med och tagit fram skolans ordningsregler genom diskussioner i varje klass och på elevråd. Vi ser att det är viktigt att reglerna hålls levande under hela läsåret för att eleverna ska hålla sig till överenskommelserna. Det är också viktigt att elever som ev. börjar under läsåret blir informerade om reglerna.

Elevrådet har en gång i månaden getts tillfällen att diskutera planen och haft möjlighet att lämna förslag till förbättringar.

5.3 Kommunikation av innehållet i trygghetsplanen

Det är viktigt att alla elever, vårdnadshavare och personal som arbetar på Sofiaskolan känner till innehållet i trygghetsplanen och att de följer intentioner och rutiner som den anger. Så här ser vi till att alla berörda på skolan får ta del av trygghetsplanen:

- I augusti, **under planeringsdagarna** inför det nya läsåret, går alla arbetslag igenom den nya reviderade versionen av trygghetsplanen, diskuterar innehållet och hur man bäst tar upp den med eleverna, vilka frågor man diskuterar med dem. Diskussioner kring kränkande behandling, konflikter och mobbing sker regelbundet under lektionstid, på klassråd och på fritidshemmets samlingar. Klasslärarna och personalen på fritidshemmet ansvarar för att planen är väl känd av eleverna och att eleverna är medvetna om ansvarsfördelningen.
- I början av **varje läsår** går klasslärarna och fritidshemmets personal igenom utvalda delar av trygghetsplanen med eleverna i klassen, beroende på klassens ålder, mognad och behov. Man kan till exempel diskutera innehållet och hur det påverkar klassen eller samspelet mellan eleverna på skolan.
- Skolledningen ser till att den uppdaterade trygghetsplanen läggs ut på Sofiaskolans hemsida i **början av det nya läsåret**.
- I **början av varje läsår** skickar skolans ledningsgrupp ut trygghetsplanen till alla föräldrar, tillsammans med en uppmaning att läsa igenom den och diskutera innehållet med sina barn.
- Klasslärarna ser till att trygghetsplanen presenteras översiktligt på **höstens första föräldramöte** i varje klass - vårdnadshavare ska känna till att den finns, var den finns och vilken typ av information som finns i den. De informerar både elever och vårdnadshavare om **hur** de kan rapportera diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling via klasslärare, fritidspersonal, rektor eller via ett dokument på skolans hemsida.
- Skolans **ordningsregler** som är en del av trygghetsplanen diskuteras och tas fram av klassråd, elevråd, föräldrar på föräldramöten samt personal vid läsårets början. Ordningsreglerna skickas hem för påskrift.
- Skolans rektor Elisabet Enmark är ytterst ansvarig för arbetet med trygghetsplanen. Skolans trygghetsplan ska genomsyra all verksamhet; förskoleklass, skola, fritids och fritidsklubb. Rektor ansvarar för att all personal är väl insatt i trygghetsarbetet, även vikarierande lärare, modersmålslärare, kost- och städpersonal o.s.v.

5.4 Riktlinjer för trygghetsarbete utifrån läroplanen

Förankring av trygghetsarbetet bland personalen sker genom diskussioner i arbetslagen, på personalmöten, lärarkonferenser, fritidsmöten och planeringsdagar. Personalen ska föra regelbundna samtal kring bemötande.

Kompetensutveckling ska regelbundet ske till personalen kring hur man arbetar förebyggande mot kränkande behandling. Hela skolan deltar sedan läsåret 2014/15 i kommunens trygghetsarbete "Gävlemodellen". Detta innebär att all personal på skolan deltar på

föreläsningar och får hjälp och stöd kring trygghetsarbete på olika sätt. Skolans trygghetsgrupp med personal från skola och fritidshemmet kommer att delta på utbildningsträffar och nätverksträffar tillsammans med personal från andra skolor i Gävle.

Regelbundna samtal med eleverna kring trygghetsarbetet ska ske i alla förskoleklassen, klasser och grupper, både under skoldagen och på fritidshemmet.

Rektor och trygghetsgruppen ansvarar för att personal blir förtrogna med diskrimineringsgrunderna och trygghetsplanen genom diskussioner och samtal på personalmöten.

I personalgruppen och barngrupperna både under skoldagen och på fritidshemmet ska samtal kring bemötande och kamratskap ske, både spontant och planerat, samt vid uppkomna situationer.

Genom föräldraenkäter, samtal på utvecklingssamtal, på föräldramöten och på föräldråd ska föräldrar göras delaktiga i trygghetsarbetet.

Rektor och trygghetsgrupp ska tillsammans varje läsår utarbeta en plan för trygghetsarbete och avsätta tid för detta arbete.

Vi har på skolan ett aktivt förhållningssätt som innebär att vi under flera personalmöten per termin ifrågasätter och reflekterar över de normer och värderingar som skolan förmedlar, genom sin organisation och undervisning.

All personal i förskoleklasserna, på skolan och på fritidshemmet är uppmärksamma på elever som tex gråter lätt, ger ett oroligt intryck, får många ilskeutbrott, håller sig nära vuxna eller ger bort saker till kamrater. Personalen är uppmärksam på olika typer av kränkningar såsom psykiska, fysiska och verbala/skriftliga och har en skyldighet att anmäla till rektor om en elev blir kränkt. Berörd personal träffas direkt vid behov för diskussion kring förhållningssätt till och bemötande av kränkta och kränkande elever. Händelser utreds och en plan sätts upp för hur man ska få stopp på kränkningarna. Rektor ansvarar för att se till att händelsen skyndsamt utreds.

Personal ska vara uppmärksam gentemot varandra och har en skyldighet att rapportera till rektor om en personal kränker elever. Rektor ansvarar för att rapportera till skolhuvudman.

Vi har en genomtänkt planering av verksamheten utifrån kartlagda behov och genomför en god planering och schemaläggning för att säkerställa att det finns tillräckligt med personal där konflikter kan uppstå; t.ex. på idrotten - alltid en personal i eller i direkt anslutning till omklädningsrummet för både pojkar och flickor. På morgontiden 7.55–8.00 finns alltid minst en pedagog i varje klassrum för att ta emot eleverna när de kommer och för att finnas tillgängliga om elever har något viktigt att ta upp. Det finns minst två pedagoger under lunchen och på lunchrasten.

6. Utvärdering av föregående plan (15 juni 2023 – 16 juni 2024)

Här är de åtgärder vi planerade att genomföra och hur väl vi lyckades med detta:

6.1 Rastaktiviteter

Mål: Att fortsätta med rastaktiviteter ledda av fritidspersonal under lunchrasterna.

Förväntat konkret resultat: att alla elever har möjlighet att hitta meningsfulla, roliga och stimulerande rastaktiviteter som utvecklar samhörigheten bland eleverna på skolan. Att lekmaterial finns för utlåning. Att elever får stöd för att utvecklas och bli ”lextickliga”.

Utfall: Rastaktiviteterna har varit uppskattade och lett till att fler elever har varit aktiva på rasterna. Det har varit en stor variation på rastaktiviteterna. I utvärderingar säger många eleverna att de valt aktiviteter med klasskamrater i första hand men att det är roligt att vara med på rastaktiviteter ibland. Ansvarig för rastaktiviteter hänger upp ett schema vid utgången så att elever kan läsa om vad som sker under rastaktiviteter. Lärare har också informerat eleverna om dagens rastaktivitet. Varje klass får i början av varje läsår en låda med bollar, hoppprep mm. Arbetet med hur vi ska arbeta för att eleverna lämnar tillbaka och sköter det som lånas fortsätter eftersom detta inte alltid fungerar så bra.

6.2 Samarbete skola fritids

Mål: Att utveckla förskoleklassens, skolans och fritidshemmets samarbete ytterligare så att samsynen på elevernas utveckling över hela skoldagen blir än tydligare. Vi ska arbeta för att lärare i förskoleklass, skola och personal på fritidshem gemensamt bidrar till elevernas allsidiga utveckling och lärande och att verksamheterna kompletterar varandra.

Förväntat konkret resultat: Att vi organiserar arbetslag där personal från förskoleklass, skola och fritidshem ingår och att tid för gemensam planering planeras in i samband med terminsstart.

Utfall: Samarbetet mellan skola och fritids har över lag fungerat bra och har lett till ett bra pedagogisk och organisatoriskt samarbete över hela skoldagen. Under året har arbetslagen skola-fritids fått tid tillsammans på personalmöten och/eller i samband med lärarkonferenser, cirka en gång per månad.

6.3 Säkerhet på Internet och i sociala medier

Mål: Att arbeta för att elever i förskoleklassen, skolan, på fritidshemmet blir trygga med hur de hanterar Internet, lösenord, dator- och TV-spel och de chatforum de kan ha sinsemellan i spelen samt sociala medier.

Förväntat konkret resultat: regelbundna samtal i klasserna och på fritids när problem eller frågeställningar uppstår. Gemensamma diskussioner på klassråd och elevråd. Skolan samarbetar med tex Aktiv skola eller BIG och en polis med föreläsning för elever och personal i åk 4-6 vid behov. Under fliken ”Trygghetsarbete i grupper” i Onenote samlas idéer och förslag på filmer och diskussionsmaterial.

Utfall: IT-gruppen och trygghetsgruppen har tagit fram förslag på filmer och diskussionsmaterial kring IT-säkerhet och delgett personal på skolan. Diskussioner har skett i klassråd och på elevråd kring elevernas datoranvändning, t.ex. spel, Youtube och sociala medier. När händelser har skett via sociala medier på fritiden som skolan fått kännedom om och som påverkat elevernas skolsituation har dessa hanterats i skolan. Personal bland de yngre eleverna ser att behoven att prata om IT-säkerhet, chatforum, spel mm har blivit större. Dessa diskussioner är viktiga även på föräldramöten. Skolan har samarbetat med föreningen Aktiv skola och tipsade vårdnadshavare i åk 3–6 om en föreläsning kring sociala medier och förhållningssätt kring nätet.

6.4 Genus

Mål: Vår skola ska arbeta för ökad förståelse för olika sexuell läggning. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller familjebildning. All verksamhet ska genomsyras av genusperspektiv för att öka jämställdheten. Vi arbetar för nolltolerans mot nedsättande könsuttryck.

Förväntat konkret resultat: Att det genom en väl genomtänkt undervisning utifrån genusperspektiv leder till förståelse kring sexualitet, könsidentitet och olika familjebildningar.

Utfall: Vi har haft en medveten tanke när vi pratat om familjer (t.ex. två pappor, två mammor). När vi diskuterat frågor som sexualitet, könsidentitet eller familjebildning har information om homo-, bi-, och transsexualitet ingått. När vi planerat och genomfört vår sex- och samlevnadsundervisning så har vi belyst olika sexuell läggning och bjudit in föreläsare kring HBTQ-frågor för åk 6. Vi har haft en medveten tanke när vi samtalat med eleverna om böcker och filmer; hur framställs personer med olika sexuell läggning? När vi diskuterat frågor som sexualitet, könsidentitet eller familjebildning har information om homo-, bi-, och transsexualitet ingått. I nya läroplanen Lgr22 lyftes delar om sexualkunskap in tydligare och under läsåret 22/23 utvecklade vi detta arbete utifrån nya skrivelser.

6.5 Ökad trygghet i korridorer och utanför toaletterna

Mål: Att alla ska känna sig trygga i korridorer samt i och utanför elevtoaletterna. Elever bland framför allt de yngre har i elevenkäter och vid trygghetsvandring/kartläggning sagt att de inte alltid är trygga där.

Förväntat konkret resultat:

- Att vi har haft återkommande diskussioner på klassråd, i kost- och miljögruppen, på elevråd, i samlingar på fritids som lett till ett lugn i korridorer och på/vid toaletterna.
- En god planering i början av varje läsår då eleverna får sina klädkrokar och hyllor i korridorerna så att det bli mindre trångt.
- Att all personal i skolan och på fritidshemmet är uppmärksamma på hur det är kring toaletterna och lyhörda för de problem som eleverna tar upp
- Att eleverna måste säga till en vuxen när de behöver gå på toaletten för att undvika köbildning och bus.

Utfall: Lärare som ätit lunch med klasserna har gått i led med eleverna och följt med till klädkrokarna efter lunch för att se till att de kommer iväg ut. Vi ser ett gott resultat, mindre bus i korridorerna och eleverna kommer snabbare ut på rast, men detta arbete behöver fortgå. Vi behöver fortsätta påminna eleverna om att inte ”smita in” i korridoren igen. Diskussioner i klassråd och på elevråd under året har bidragit till bra diskussioner och hjälp för att ringa in

situationer/tillfällen som kan upplevas röriga och där det behöver vara mer vuxennärvaro. Vi har upplevt att det blivit lugnare vid toaletterna och inte så mycket köbildning. Personalen har regelbundet påmint eleverna om att säga till innan de går på toa för att förhindra köbildning och påmint dem om att inte befinna sig i korridorerna när de inte ska vara där.

6.6 Ökad trygghet på skolgården samt i och utanför matsalen

Mål: Att alla elever känner sig trygga ute på skolgården och utanför matsalen. Elever har i elevenkäter och vid trygghetsvandring/kartläggning sagt att de inte alltid är trygga där.

Förväntat resultat:

- En tydlig ansvarsfördelning för vilka som är rastvärdar, att detta anslås vid huvudingången till skolgården
- En god planering redan vid schemalaggningsen för att säkerställa att vi har tillräckligt många vuxna på skolgård och i matsal
- Utarbetade rutiner för att skapa bättre lugn i och utanför matsalen
- Färdigställda och förankrade regler för fotbollsplanen, bandyregler, King-rutan, ”kulgropsregler” och andra spelregler som kan komma att behövas
- säkerhetsställa att all personal är på plats på rätt ställe, tex då de är rastvärdar

Utfall: Vi har utarbetade rutiner för att anslå vilka som är rastvärdar och en god planering redan vid schemalaggningsen för att säkerhetsställa rätt antal rastvärdar. Det är bestämt vilken vuxen som ansvarar för skolgården vid kortsidan och vilka vuxna som ansvarar för stora skolgårdsytan. Det är de vuxna som arbetar ”närmast” eleverna som först och främst rastvärdar med sina klasser. Detta för att skapa trygghet för eleverna och för att de lättare ska kunna berätta om något inte känns bra på rasterna. All personal har reflexvästar med personliga namn så att alla elever ska se namnen på den vuxna de pratar med. Elever har tillsammans med Stora fritids och Skol IF varit med och tagit fram fotbolls-, King-, bandy-, och kulregler, vilket varit positivt. Vi har fortsatt att arbeta med främjande arbete för att ytterligare förbättra kring fotbollsplanen, tex gått igenom regler, stöttat vid indelning av lag, mm. Vi har fortsatt att dela upp bandyplanen mellan yngre och äldre elever på samma sätt som vi gjort med fotbollsplanen vilket varit positivt och hjälpt till att fler elever fått chansen att spela. Detta arbete behöver fortgå ser vi. Under läsåret har lärarna följt med eleverna ut i korridoren efter lunch och sett till att de kommit i väg ut. Eleverna har snabbare kommit i väg ut genom detta arbetssätt.

6.7 Motverka verbala kränkningar och dåligt språkbruk

Mål: Vi arbetar för att uppmärksamma elevers språkbruk, muntligt såväl som skriftligt.

Förväntat resultat: Varje klass och grupp på fritids diskuterar fortlöpande språket som används på skolan, går igenom skolans ordningsregler/ trivselregler vid behov samt diskuterar hur man ska vara mot varandra.

Utfall: Under läsåret har vi fortsatt att arbeta för ett gott språkbruk på skolan. Vi har fortsatt med nolltolerans mot svordomar och kränkande kommentarer och personal som hört svordomar/dåligt språkbruk har skrivit ner vad som sagts. Klasslärare har sedan skickat hem lapparna för påskrift. Vid tre överträdelser har klasslärare kallat till samtal med vårdnadshavare och elev. Både elever och personal upplever att det blivit ett betydligt bättre språkbruk bland eleverna. Elever kan dock ta upp att de hör svordomar där inte vuxna

befinner sig så vi behöver fortsätta arbeta för ett gott språkbruk. De gula lapparna används även för andra överträdelser.

7 Främjande arbete

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i verksamheten. Arbetet med att främja lika rättigheter och möjligheter riktar sig till alla elever, är en naturlig del i det vardagliga arbetet och ska genomföras utan att det föranleds av något särskilt problem.

Utdrag ur läroplanen

I Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 kan man läsa följande:

Normer och värden

Skolan ska aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling.

Mål

Rektors och personalens mål är att varje elev

- utvecklar sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper och personliga erfarenheter,
- respekterar andra människors egenvärde,
- tar avstånd från att människor utsätts för förtryck och kränkande behandling samt medverkar till att bistå andra människor,
- kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen och
- visar respekt för och omsorg om såväl närmiljön som miljön i ett vidare perspektiv.

Trygghet för oss på Sofiaskolan (skola och fritidshemmet) är:

- att vi tillsammans skapar en arbetsmiljö i klassrum och på fritidshem som kännetecknas av trygghet, trivsel och kamratskap
- att alla elever ska känna att de vuxna på skolan finns här för dem
- att alla elever ska uppleva att de blir lyssnade på och bemötta med respekt av både barn och vuxna
- att alla ska förstå att alla är lika mycket värda oavsett kön, ursprung och olikheter
- att alla ska våga hävda sin åsikt, även om den inte delas av någon annan
- att alla ska tränas på att ta ansvar och stå för sina åsikter och beslut
- att alla ska våga vara sig själva till det yttre och inre
- att alla ska våga lyckas och misslyckas
- att alla vuxna på skolan har en gemensam värdegrund

På Sofiaskolan (förskoleklass, skola och fritidshemmet) jobbar vi främjande med dessa insatser:

- Varje klass/grupp genomför gruppstärkande övningar både i skolan och på fritids för att skapa fungerande grupper. Detta är speciellt viktigt i början av varje läsår men även regelbundet under läsåret.

- I början av varje läsår åker alla klasser på lägerdagar för att tillsammans göra olika aktiviteter och övningar som stärker trygghet och kamratskap elever emellan och mellan elever och pedagoger.
- Värdegrund- och trygghetsfrågor diskuteras regelbundet i det dagliga arbetet när behov uppstår i klasserna och på fritidshemmet även på klassråd, elevråd och fritidsråd.
- Vi lägger i det dagliga arbetet stor vikt vid hur vi är mot varandra och att vi behandlar varandra med respekt. Alla pedagoger arbetar med att uppmuntra eleverna till ett positivt beteende. Pedagoger markerar tydligt för elever då ett beteende går emot detta.
- På personalmöten diskuteras regelbundet hur vuxnas bemötande och beteende påverkar eleverna och grupperna.
- För att ingen ska känna sig utanför styr vi vuxna vid behov aktiviteter och lekar. Både skola och fritidshemmet arbetar aktivt för att dela upp eleverna i grupper för att stärka alla elever och göra dem trygga med varandra och olika kamrater.
- Vi arbetar med mixade grupper under hela skoldagarna för att barn och pedagoger ska lära känna varandra bättre.
- Vi har ett rastvärdsschema med rastvärdar varje rast. Rastvärdarna har reflexvästar med namn på för att eleverna tydligt ska se vem som är rastvärd. Rastvärdsschemat sätts upp väl synligt för eleverna vid in/utgången.
- Minst en pedagog är tillsammans med klasserna under lunchpassen. Vi har gjort ett lunchschema där klasserna äter omlott för att skapa matro. Alla elever sitter minst 10 minuter för att undvika stress.
- Vi har ett schema för vilken tid olika elevgrupper har tillgång till fotbollsplanen för att minska att vissa elever stressar med maten för att komma snabbt till planen.
- Under idrottslektioner är det alltid en personal i direkt anslutning till omklädningsrummen.
- Under morgontiden 7.55–8.00 finns alltid en pedagog i varje klassrum för att ta emot eleverna när de kommer för att skapa en lugn start för eleverna.
- På raster och under fritidstid fördelar sig personalen på skolgård och inomhus utefter verksamhetens och elevernas behov.
- Personalen bemöter elevernas funderingar, tankar och åsikter kring diskrimineringsgrunderna med förståelse, fakta och öppenhet. Personalen arbetar för att vara ”aktiva lyssnare”.
- Vi jobbar gemensamt på skolan för att alla ska känna sig respekterade. Personalen diskuterar regelbundet värdegrundsfrågor och diskrimineringsgrunder på personalmöten och planeringsdagar. Personalen arbetar för en gemensam värdegrund som gäller hela verksamheten, både skola och fritidshem. Även reflektioner kring vårt pågående likabehandlingsarbete ingår på dessa möten.
- Barn och personal reviderar varje år skolans trivsel- och ordningsregler. Dessa diskuteras och tas fram på klassråd, elevråd, föräldramöten och personalmöten.
- Skolan jobbar aktivt för att engagera föräldrar i vår verksamhet. Föräldrar bjuds in till att vara med under skoldagen, delta vid lägerdagar och vid andra aktiviteter tex temaavslut eller ”drop-in” fika. Vi arbetar aktivt för värdegrundsdiskussioner på föräldramöten och i föräldrarådet.
- Vi arbetar aktivt med fadderverksamhet och eleverna träffas i tvärgrupper och genomför aktiviteter varje månad.
- Förskollärarna träffar blivande förskoleklasser vid tre inskolningstillfällen inför höstterminen. Två tillfällen ligger i maj/juni och ett tillfälle på fritids innan skolstarten. Förskollärarna har möten med förskolan i samband med överflytt från

förskola till skola då dokument och information skickas med. Möten kring enskilda elever med föräldrar och pedagoger ordnas vid behov.

- Överlämningsrutiner finns då elever byter lärare/klass samt vid övergång mellan olika fritidsavdelningar.
- Vi samarbetar med BIG (Brottsförebyggarna i Gävle) kring föreläsningar, kurser och stöd/hjälp kring upprättande av planer mm.
- Skolan ordnar olika temaveckor varje läsår för att skapa gemenskap och sammanhållning för hela skolan.
- Vi arbetar medvetet med att skapa goda relationer mellan elever i olika åldrar och från olika klasser. Detta sker genom olika elevgrupper som elevråd, Skol IF och Kost- och miljögruppen.
- Skolan har ett samarbete med "En bra start" som är samarbetsprojekt mellan Brynäs IF och Gävle kommun med syfte att stärka ungdomar för en bra start i livet.

Främjande arbete – Mål och insatser

Här nedan kan du läsa vilka specifika främjande mål och insatser vi kommer att genomföra under nästa läsår inom olika områden.

7.1 Fadderverksamhet/ åldersövergripande aktiviteter

Mål: Att fortsätta arbeta med fadderverksamhet för att elever i olika åldrar ska känna trygghet med varandra.

Åtgärder och insatser:

- Att skolans plan för fadderverksamhet är ordentligt utarbetad och förankrad bland elever, föräldrar (första föräldramötet på hösten) och personal.
- Vi arbetar med faddergrupper.
- Att de aktiviteter vi anordnar i faddergrupper genomförs på ett pedagogiskt och för eleverna givande sätt och att de sker en gång/månad för att skapa trygghet.

Ansvarig: Trygghetsgruppen och all personal på skolan

Tidsplan: Planen med aktiviteter klar senast september 2024, utvärdering maj 2025

7.2 Rastaktiviteter

Mål: Att vi fortsätter med rastaktiviteter för framförallt yngre elever på lunchrasterna ledda av fritidspersonal. Målet är att alla elever ska hitta meningsfulla, roliga och stimulerande rastaktiviteter som utvecklar samhörigheten bland eleverna på skolan.

Åtgärder och insatser: rektor planerar för detta i samband med schemaläggning och utser ansvarig/ansvariga. De ansvariga planerar för varierande och samarbetsstärkande aktiviteter under lunchrasten för de yngre eleverna. Ansvarig för rastaktiviteter hänger upp ett schema vid utgången till skolgården så att elever kan läsa om vad som sker under rastaktiviteter.

Lärare informerar eleverna om rastaktiviteterna i början av veckan.

Skol-IF ansvarar för att se till att lekmaterial finns i en låda till varje klass finns för utlåning.

All personal på skolan ansvarar för att träna eleverna att ta ansvar för skolans saker och lämna tillbaka dem när de går in från raster/hem.

Det finns en ”aktivitetstavla” vid stora ingången där elever kan se olika aktiviteter som fritidspersonal håller i under fritidstid.

Ansvarig: rektor och utsedd personalansvariga

Tidsplan: klart för att påbörjas i samband med höstterminens start i augusti. Rastaktiviteterna utvärderas i juni 2025

7.3 Samarbete skola fritids

Mål: Att fortsätta utveckla förskoleklassens, skolans och fritidshemmets samarbete så att samsynen på elevernas utveckling över hela skoldagen är tydligare. Vi ska arbeta för att lärare i förskoleklass, skola och personal på fritidshem gemensamt bidrar till elevernas allsidiga utveckling och lärande och att verksamheterna kompletterar varandra.

Åtgärder och insatser: Vi fortsätter organisera arbetslag där personal från förskoleklass, skola och fritidshem ingår. Tid för gemensam planering planeras in i samband med terminsstart.

Ansvarig: skolledning

Tidsplan: Arbetet påbörjas i augusti 2024, utvärderas i juni 2025

7.4 Säkerhet på Internet och i sociala medier

Mål och uppföljning: Att arbeta för att elever i förskoleklassen, skolan och på fritidshemmet blir trygga med hur de hanterar Internet, lösenord, dator- och TV-spel och de chatforum de kan ha sinsemellan i spelen samt sociala medier.

Vi följer upp genom att fråga lärare och fritidspersonal om hur de medvetet diskuterar med barnen i september 2024 och i samband med klassråd och elevråd i februari 2025.

Åtgärder och insatser: samtal regelbundet i klasserna och på fritidshemmet samt när problem eller frågeställningar uppstår. Gemensam diskussion på klassråd och elevråd. Skolan samarbetar med föreläsare/organisationer som bjuder in elever, personal och föräldrar till föreläsningar kring sociala medier, spel och chatforum. I onenote under fliken ”trygghetsarbete i grupper” finns förslag på filmer och diskussionsmaterial kring IT-säkerhet. Säkerhet på nätet ingår också i kursplanerna i svenska och samhällskunskap.

Ansvarig: klasslärare i förskoleklass och skola samt personal på fritidshemmet och fritidsklubben. Ansvarig för elevrådet ansvarar för diskussioner på elevråd i september och februari och trygghetsgruppen för att ta fram diskussionsunderlag och förslag på filmer mm.

Tidsplan: Arbetet påbörjas i augusti 2024, utvärderas i juni 2025. Gemensam diskussion i klasser och på fritidshemmet i september 2024 och i klassråd och på elevråd i februari 2025.

7.5 Skapa förståelse för elever med funktionsnedsättningar

Mål och uppföljning: Eleverna ska känna till att det finns olika funktionsnedsättningar, att på vår skola har alla samma rättigheter och möjligheter samt att skolan möter dessa behov. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av funktionsnedsättning. Vi vill att våra elever ska öka sin förståelse och kunskap för

neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, tex ADHD, autism och behandla klasskamrater som kan ha denna funktionsnedsättning med respekt och förståelse. Elever med funktionsnedsättning på vår skola ska känna att de blir behandlade med respekt och förståelse av elever och personal.

Vi följer upp genom att fråga lärare och fritidspersonal om hur de medvetet undervisar i oktober 2024 och mars 2025.

Åtgärder och insatser: Vi synliggör personer inom olika områden med funktionsnedsättningar. Vi läser böcker riktade till barn som berör människor med funktionsnedsättning. Vid planering av skolans verksamhet ska konsekvenserna för elever med funktionsnedsättningar beaktas. Skolan ska arbeta med att öka kunskapen om bemötande av elever med funktionsnedsättningar, synliga och osynliga. Möjlighet finns att bjuda in föreningen Heroes för föreläsning och praktiskt arbete. Heroes är en förening för funktionsnedsatta. Elever i åk 1-3 har provat några parasporter.

Ansvarig: klasslärare i förskoleklass och skola samt personal på fritidshemmet

Tidsplan: arbetet påbörjas i samband med höstterminens start och följs upp i oktober 2024 och mars 2025 samt i samband med utvärderingen av planen i juni 2025.

7.6 Förebygga psykisk hälsa

Mål och uppföljning: Forskning visar att psykisk ohälsa ökar i samhället och att det är allt vanligare även i lägre åldrar. Det är också viktigt att det finns en förståelse bland våra elever för elever med psykisk ohälsa.

Vi följer upp genom att planera för undervisning kring psykisk hälsa i september 2024 och hur arbetat genomförts i maj 2025.

Åtgärder och insatser: Kurator träffar varje läsår våra elever i åk 3-6 och pratar om psykisk hälsa – diskuterar med elever om hur man kan tänka/agera för ett bra mående.

Ansvarig: Kurator ansvarar för undervisning kring psykisk hälsa. Klasslärare och fritidsansvariga ansvarar för att tillsammans med Elevhälsan fånga upp elever som upplevs må dåligt och att tillsammans med dessa elevers vårdnadshavare arbeta fram en plan.

Tidsplan: arbetet påbörjas i samband med höstterminens start och följs upp i maj 2025.

7.7 Genus

Mål och uppföljning: Vår skola ska arbeta för ökad förståelse för olika sexuell läggning. Inga elever ska känna sig utsatta för diskriminering eller trakasserier på grund av sexuell läggning, könsidentitet eller familjebildning. All verksamhet ska genomsyras av genusperspektiv för att öka jämställdheten, om flickor och pojkars lika värde. Vi arbetar för nolltolerans mot nedsättande könsuttryck.

Vi följer upp genom att fråga lärare och fritidspersonal i november 2024 och april 2025 om hur de medvetet undervisar.

Åtgärder och insatser: Vi har en medveten tanke när vi pratar om familjer (tex två pappor, två mammor). När vi diskuterar frågor som sexualitet, könsidentitet eller familjebildning ska

information om homo-, bi-, och transsexualitet ingå. När vi planerar och genomför vår sex- och samlevnadsundervisning så belyser vi olika sexuell läggning och bjuder in föreläsare som samtalar kring olika könsidentiteter för åk 6. Vi har en medveten tanke när vi samtalar med barnen om böcker och filmer; hur framställs personer med olika sexuell läggning? När vi diskuterar frågor som sexualitet, könsidentitet eller familjebildning ska information om homo-, bi-, och transsexualitet ingå. F-3 arbetar utifrån materialet ”stopp, min kropp”.

Ansvarig: klasslärare i förskoleklass och i skola samt personal på fritidshemmet

Tidsplan: arbetet påbörjas i samband med höstterminens start och följs upp i november 2024 och april 2025 samt i samband med utvärderingen av planen i juni 2025.

7.8 Etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning: På vår skola ska alla elever oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, ha samma rättigheter och möjligheter. Ingen elev ska känna sig utsatt för diskriminering eller trakasseri på grund av etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning.

Vi följer upp genom att fråga lärare samt fritidspersonal i december 2024 och maj 2025.

Åtgärder och insatser: Vi arbetar med att uppmärksamma olika etniska grupper, kulturer och religioner i vår undervisning. Vid etnocentriska påståenden (att bedöma främmande kultur utifrån sin egen) ska personal föra en diskussion med eleverna.

All personal på skolan ska hantera situationer där religiös tillhörighet kan ha betydelse. Det är viktigt att föräldrar som inte talar eller förstår svenska får information och att vi vid behov erbjuder tolk i samband med möten.

Vi för dialog med vårdnadshavare så att alla våra elever deltar på tex simundervisning och på skolavslutningar i kyrkan.

Ansvarig: klasslärare i förskoleklass och skola samt personal på fritidshemmet.

Tidsplan: arbetet påbörjas i samband med höstterminens start och följs upp i december 2024 och juni 2025.

8. Förebyggande arbete - kartläggning, mål och insatser

Det förebyggande arbetet tar sikte på att minimera risken för kränkningar och andra negativa företeelser. Arbetet utgår från identifierade riskfaktorer genom kartläggning av verksamheten.

Skolans värdegrund och uppdrag

”Skollagen (2010:800) slår fast att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.” Enligt skollagen ska huvudmannen även se till att det vidtas åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Enligt diskrimineringslagen och Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet Lgr22 ska skolan ”bedriva ett målinriktat arbete för att främja lika rättigheter och möjligheter för barn eller elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning”.

8.1 Kartläggning

Under läsåret har elever och vuxna på skolan deltagit i kartläggningen av skolans styrkor och utmaningar runt diskriminering och kränkande behandling. Hur denna process gått till kan du läsa under rubriken 5.1 ”Aktiviteter, ansvar och tidsplan”. Här nedan kan du läsa om vilka identifierade områden skolan har kartlagt och hur vi kommer att arbeta för att förebygga.

8.2 Ökad trygghet i korridorer och utanför toaletterna

Mål och uppföljning: Att alla ska känna sig trygga i korridorer samt i och utanför elevtoaletterna. Elever, framför allt de yngre, har i elevenkäter och vid trygghetsvandring/kartläggning sagt att de inte alltid är trygga där.

Uppföljning i samband med klassråd, i samlingar på fritids, under trygghetsvandring och på elevråd i september 2024 och i klasserna och på fritidshemmet i januari 2025.

Åtgärder och insatser:

- Återkommande diskussioner på klassråd, elevråd, i samlingar på fritids som leder till ett lugn i korridorer och på/vid toaletterna
- Att all personal i skolan och på fritidshemmet är uppmärksamma på hur det är kring toaletterna och lyhörda för de problem kring toaletterna som eleverna tar upp.
- Att eleverna måste säga till en vuxen när de behöver gå på toaletten för att undvika köbildning och bus
- Eleverna i åk F-3 går i led med lärarna till matsalen och eleverna tvättar händerna på toaletterna. Lärare/personal följer även med eleverna vid övriga transporter i korridorerna. Den personal som äter lunch och mellanmål med grupperna följer med till klädkrokarna i korridoren efter lunch/mellanmål för att se till att alla kommer iväg ut.
- Alla vuxna på skolan ska vara i tid till sina rastvärdspass, vara på den plats man ska vara samt fördela sig över hela skolgården.
- Att informera/prata med föräldrar till elever i förskoleklass om att träna toalettbesök, på att stänga och låsa dörren, tvätta händer och lämna toaletten snygg efter sig. Detta görs redan på vårterminens föräldramöte inför höstens start i förskoleklass.

Ansvariga: Lärare i skola och förskoleklass samt fritidspersonal. Ansvarig för elevrådet ansvarar för uppföljning på elevrådet i september.

Tidsplan: hela året, men resultatet följs upp så att vi ser att en förbättring sker på elevenkäterna v. 42 och 12 samt vid trygghetsvandringen/kartläggning i februari.

8.3 Ökad trygghet på skolgården samt i och utanför matsalen

Mål och uppföljning: Att alla elever känner sig trygga ute på skolgården och utanför matsalen. Elever har i elevenkäter och vid trygghetsvandring/kartläggning sagt att de inte alltid är trygga där.

Uppföljning i samband med klassråd, vid trygghetsvandringar, vid uppföljning av elevenkäter, i samlingar på fritidshemmet i augusti/september 2024 och på klassråd/elevråd i mars 2025.

Åtgärder och insatser:

- En tydlig ansvarsfördelning för vilka som är rastvärdar, att detta anslås vid huvudingången till skolgården
- En god planering redan vid schemalaggningsen för att säkerhetsställa att vi har tillräckligt många vuxna på skolgård och i matsal.
- Personal går tillsammans med eleverna vid transporter i skolan. Utarbetade rutiner för att skapa bättre lugn i och utanför matsalen.
- Färdigställda och förankrade regler för fotbollsplanen, bandyregler, King-rutan, ”kulspeglar” och andra spelregler som kan komma att behövas
- Säkerhetsställa att all personal är på plats på rätt ställe, t.ex. då de är rastvärdar. Ställtid införs i personalscheman för att säkerhetsställa att tid finns vid övergångar.
- All personal har reflexvästar med personliga namn på för att eleverna ska se namnet på den de pratar med.
- Rastaktiviteter för åk 1-2.

Ansvarig: Lärare i skola och förskoleklass samt fritidspersonal. Ansvarig för elevrådet ansvarar för uppföljning på elevrådet i oktober.

Tidsplan: hela året, men resultatet följs upp så att vi ser att en förbättring sker på elevenkäter v. 42 och vecka 17 samt trygghetsvandring/kartläggning i februari.

8.4 Motverka verbala kränkningar och dåligt språkbruk

Mål och uppföljning: Vi vill att våra elever har ett bra språkbruk, muntligt såväl som skriftligt.

Uppföljning i samband med klassråd, vid uppföljningar av trygghetsenkäterna, i samlingar på fritidshemmet och på elevråd i oktober 2024 och i april 2025.

Åtgärder och insatser: Varje klass och grupp på fritidshemmet diskuterar fortlöpande språket som används på skolan, går igenom skolans ordningsregler/ trivselregler vid behov samt diskuterar hur man ska vara mot varandra. Inför oktober och april månads elevråd diskuterar alla klasser skolans språkbruk i klassråden.

Läsåret 2018/2019 började vi arbeta än tydligare med språkbruk på skolan. Vi införde en nolltolerans mot svordomar och kränkande kommentarer och detta arbete fortsätter vi med. Personal som hör svordomar/dåligt språkbruk skriver ned vad som sagts och klasslärare ansvarar för att skicka hem lapparna för påskrift. Vid tre överträdelser kallar klasslärare till samtal med vårdnadshavare och elev.

Ansvarig: Lärare i skola och förskoleklass samt ansvariga på fritidshemmet. Ansvarig för elevrådet ansvarar för uppföljning på elevrådet i december.

Tidsplan: hela året, men resultatet följs upp så att vi ser att en förbättring sker på elevenkäter v. 42 och vecka 12 samt trygghetsvandring/kartläggning i februari.

8.5 Ökad trygghet på fotbolls-, bandy- och kingplanerna

Mål och uppföljning: Att situationen på fotbolls-, band- och kingplanerna ska upplevas som trygga för alla, att regler följs och att det är ett bra språkbruk bland eleverna. Alla ska känna att de vågar delta i spel på fotbolls-, bandy- och kingplaner.

Uppföljning i samband med klassråd, i samlingar på fritidshemmet och på elevråd i oktober 2024 och i klasserna och på fritidshemmet i april 2025.

Åtgärder och insatser: Skol IF och Fritids åk 2-3 tar tillsammans med eleverna fram fotbollsregler i början av höstterminen och informerar alla elever och personal om reglerna. Skol IF ansvarar också för att ordna tex bandyturneringar i början av terminen för att ”avlasta” fotbollsplanen och stötta eleverna till annat spel än bara fotboll. Klasslärare och fritidspersonal arbetar regelbundet med att prata kring språkbruk på fotbollsplanen. När rastvärdsschema görs i början av hösten tittar vi på hur vi kan stärka upp med personal på fotbollsplanen. Skol IF planerar för aktiviteter under året och finns till hjälp för att ge förslag på hur elever kan dela in sig i lag utan att ”välja klasskamrater”, prata om regler, träna straffläggning mm. Skol IF ordnar samarbete med ”En bra start” som är ett samarbete med Brynäs IF och Gävle Kommun. Fotbollsplanen är uppdelad så att alla klasser har egen tid vid olika tillfällen under veckan.

Ansvarig: Skol IF, Personal på Stora Fritids, klasslärare och fritidspersonal

Tidsplan: hela året, men resultatet följs upp så att vi ser att en förbättring sker på elevenkäter v. 42 och vecka 12 samt trygghetsvandring/kartläggning i februari.

9. Att upptäcka diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

För vuxna är mobbning i skolan en företeelse som det är svårt att se tydliga uttryck för. Det ligger i mobbningens natur att den sker i det fördolda. Man kan dock vara uppmärksam på elever som visar någon/några av dessa signaler i skolan:

- Går ensam, vill vara ensam eller drar sig undan
- Försöker vara nära en vuxen i fria situationer
- Man driver med och förlöjligar en elev – inte sällan med dennes godkännande
- Ont i magen, ont i huvudet, ströfrånvaro
- Uteblir ofta från idrottslektioner, utflykter, fritids och fritidsklubb och andra aktiviteter
- Bråk och støj som upplöses när vuxen kommer i närheten
- vill ofta gå hem, kommer ofta till vuxna med bagateller
- Tar lång tid på sig för att komma ut på rast
- Har ofta förstörda böcker, saker eller kläder
- Blickar och ögonkast inom elevgruppen
- Svårigheter att tala högt på lektionerna
- Verkar ledsen och olycklig
- Gråter lätt
- Koncentrationssvårigheter

- Saknar vänner i skolan och på fritiden

Som förälder önskar man alltid sitt barn en trygg och god uppväxt. Skolan delar denna önskan och arbetar aktivt för att skolan skall vara en plats där alla ska kunna känna sig trygga. Trots detta arbete händer det ändå ibland, att barn blir utsatta för mobbning. Dessa signaler skall inte tolkas som ett klart uttryck för att barnet är mobbat. Det kan finnas flera skäl till varför eleven inte trivs med sin tillvaro. Vi vill dela med oss av dessa iakttagelser för att du som förälder skall kunna samtala med ditt barn och diskutera om ett av skälen kan vara mobbning eller kränkande behandling i skolan.

- Verkar ledsen, deprimerad och har humörsvängningar*
- Sover dåligt, mardrömmar, gråter i sömnen*
- Ofta ont i magen eller huvudet*
- Motvillig att gå till skolan samt tar omvägar till och från skolan*
- Träffar sällan eller aldrig klasskamrater, saknar vänner*
- Kommer ofta hem med smutsiga eller trasiga kläder*
- Ger krystade förklaringar angående förstörda saker*
- Skråmor och blåmärken utan naturlig förklaring*
- Tappar intresset för skolan*
- Ber om eller stjälar pengar (för att muta)*

Barn och ungdomar som är mobbade, kan känna en stor skam över att vara mobbade. De försöker ibland att dölja eller förneka det – även inför sina föräldrar. De kan förringa eller förneka att de är utsatta för kränkande behandling och mobbning. Om barnet i samtal med föräldrarna säger att han/hon är mobbad, kan de också säga, att föräldrarna absolut inte får ta kontakt med skolan. Vårt råd är emellertid, att alltid kontakta skolan för att diskutera barnets uppgifter och skolans möjlighet att påverka situationen.

10. Åtgärdande arbete - arbetsgång vid upptäckt diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

Skolans policy är att vid alla upplevelser av kränkningar ska akuta åtgärder vidtas och personal lösgöras för att arbeta med detta. Det är viktigt med snabba insatser och detta arbete prioriteras alltid.

Samtalen leds först och främst av ansvariga förskollärare, klasslärare, personal på fritids och fritidsklubben. Ibland leds samtalen av representanter från skolans Trygghetsgrupp som består av Anna Lusth, Ulrika Johansson, Karin Klingberg, Helena Frejd, Maria Wiberg och Elisabet Enmark (medverkar som rektor). Trygghetsgruppen kan även användas som "bollplank" av klasslärare.

Anteckningar av händelse och vidtagna åtgärder ska göras av ansvarig pedagog i form av en händelserapport. På händelserapporten ska datum, vad som hänt, vilka som deltagit och eventuella beslut som fattas samt datum för uppföljning anges. Ansvarig pedagog ansvarar för att lämna rapporten till rektor samma dag eller senast följande dag. Rektor rapporterar till skolhuvudman. Händelserapport och ev. fortsatt utredning/kartläggning användas som underlag för åtgärder. Underlagen arkiveras av rektor. Skolhuvudman har ett övergripande ansvar för att utredning sker samt för att uppmärksamma och rikta resurser till verksamheter där problem finns.

Skollagen 10 § kap. 6: En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. **En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen.** Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Elev upplever sig kränkt av annan elev/elever

- Skolan får kännedom om kränkning, händelserapport skrivs av mottagaren av anmälan och anmäls till rektor och skolhuvudman samma dag eller senast nästa dag.
- Samtal med den/de som upplever sig kränkt/kränkta. Samtalen sker individuellt.
- Ytterligare information från olika håll samlas försiktigt in. Viktigt att veta konkret vad som hänt.
- Samtal med den/de som kränker. Samtal sker individuellt.
- Vårdnadshavare kontaktas till samtliga berörda, utsatt elev och den/de som kränker.
- Information till berörd personal.
- Den kränkta situation följs och uppföljningssamtal bokas in upp. Finns ytterligare stödbehov? Stöd ges till den som utsatts för kränkande behandling och den som utfört den kränkande behandlingen.
- Om kränkningarna inte upphör kan extern kompetens tillföras eller så kan det bli aktuellt med anmälan till socialtjänst, polismyndighet och eller Arbetsmiljöverket.

På Sofiaskolan är rektor Elisabet Enmark och ansvarig huvudman Sofie Söderlund.

Elev upplever sig kränkt av personal

- Elev eller vårdnadshavare vänder sig till rektor eller annan personal som man har förtroende för.
- Om man som personal får kännedom om kränkning ska man ta reda på vad kränkningen består av och omedelbart rapportera till rektor som leder utredningen.
- Vilka upplevelser har eleven?
- Vårdnadshavare kontaktas.
- Rektor tar upp problemet med den personal det berör och återkopplar till förälder och elev.
- Rektor och personal gör överenskommelser om åtgärder och bestämmer hur uppföljningen ska se ut.

Personal upplever sig kränkt av elev/elever

- Om man som personal upplever sig kränkt rådgör man med rektor och kollegor om hur situationen ska lösas.
- Samtal förs med berörd elev och elevens vårdnadshavare.

- Rektor och personal gör överenskommelser om åtgärder och bestämmer hur uppföljningen ska se ut.

Sofiaskolans elevvårdsarbete är uppdelat i olika ansvarsnivåer:

Berörd personal och klasslärare

har en första diskussion i arbetslaget och gör en första analys samt en kartläggning på organisations-, grupp- och individnivå. Hemmet informeras. Rektor beslutar om åtgärdsprogram ska upprättas eller ej.

Barn, föräldrar och ansvarig pedagog/arbetslaget

gör en gemensam kartläggning och analys.

Om handlingsplan upprättas ska det bestämmas när denna ska utvärderas.

Alla upprättade handlingsplaner ska och arkiveras av rektor.

Elevhällosteam (EHT)

EHT träffas en gång per månad enligt kalendarium. Elevärenden anmäls till rektor. Ärendet skall vara väl förberett av klasslärare (lägesbeskrivning, åtgärdsprogram, frånvaro osv.).

Klasslärare har alltid huvudansvar för sina elever. EHT består av; specialpedagog och speciallärare – Ulrika Johansson, skolpsykolog – Stina Hillman, kurator – Karina Prozenko, skolsköterska - Ulrika Grehn och rektor - Elisabet Enmark. Vid behov tas hjälp av BUP, Elevhälsan eller Familjestödet.

Elevhälsokonferens (EHK)

Rektor skickar skriftlig kallelse om EHK till vårdnadshavare.

Besluten tagna vid EHK följs upp och utvärderas med berörda parter.

Rutiner vid anmälan till socialtjänst, polis respektive Arbetsmiljöverket

”myndigheter vars verksamhet berör barn och ungdom samt andra myndigheter inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten är skyldiga att genast anmäla till socialnämnden om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Detta gäller även dem som är anställda hos sådana myndigheter...”

(Socialtjänstlagen)

Pedagoger anmäler till rektor, som i sin tur beslutar om en anmälan till socialtjänst eller polis ska göras.

Sofiaskolan gör en anmälan till socialtjänsten i dessa fall:

- vid misstanke om att ett barn far illa i hemmet, blir slaget, vanvårdat eller liknande.
- vid oro för ett barns situation, en oro grundad på förhållanden, som skolan i samråd med hemmet inte kan åtgärda.
- mobbning; vållande till kroppsskada eller sjukdom, olaga tvång, ofredande eller olaga hot.

Polisanmälan görs i allmänhet inte om ett barn är under 12 år.

Rektor ansvarar för att vid behov anmäla till Arbetsmiljöverket.

Dokumentation vid kränkningar

Anteckningar av händelse och vidtagna åtgärder ska göras av ansvarig pedagog i form av en händelserapport. På händelserapporten ska datum, vad som hänt, vilka som deltagit och eventuella beslut som fattas samt datum för uppföljning anges. Ansvarig pedagog ansvarar för att lämna rapporten till rektor samma dag eller senast följande dag. Rapporten kan användas som underlag för åtgärder. Den arkiveras av rektor.

Om du har frågor eller funderingar, kontakta gärna oss:

Rektor: Elisabet Enmark elisabet.enmark@sofiaskolan.se 070-2954918 (kontor)
Skolhuvudman: Sofie Söderlund sofi.soderlund@sofiaskolan.se 070-2954918 (kontor)

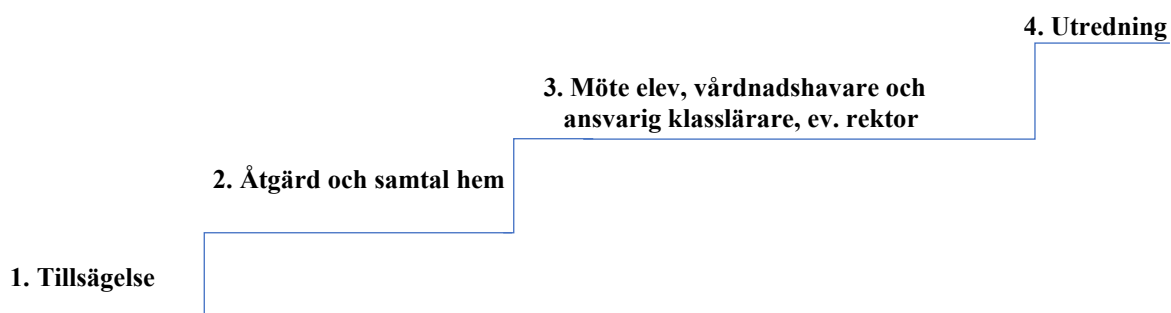
Sofiaskolans trivsel- och ordningsregler läsåret 2024-2025

På Sofiaskolan ska alla trivas och känna trygghet. Tillsammans skapar vi alla en lugn miljö där vi utvecklas och lär oss nya saker.

Du bidrar till detta genom att följa skolans trivsel- och ordningsregler;

- visa hänsyn och respekt för andra, både dina skolkamrater och personal, säg till en vuxen om du ser att någon blir illa behandlad
- inte ”skojbråka” eftersom bråken lätt eskalerar och skapar otrygghet
- vara rädd om vår skolmiljö
- använda ett vårdat språk och prata snällt med varandra, inte svära eller använda kränkande ord/kommentarer
- lämna in avstängd telefon till klasslärare när du kommer till skolan
- följ skolgårdsregler och stanna inom skolans område
- inte kasta snöbollar eller andra saker som kan skada andra
- ta av dig skorna vid skogränsen och gå inomhus
- inte använda huvudbonad inomhus
- komma i tid till lektioner och aktiviteter.

Det här händer om du bryter mot Sofiaskolans ordningsregler:

De olika stegen presenteras närmare på sida 2.

Lämnas till klasslärare senast 23 augusti.

Vi har tagit del av Sofiaskolans ordningsregler 2024-2025 samt konsekvenser:

Elevens underskrift:

Vårdnadshavares underskrift:

Vårdnadshavares Underskrift:

Konsekvenser när ordningsregler inte följs på Sofiaskolan

- 1. Tillsägelse:** Om en elev uppträder olämpligt eller gör sig skyldig till en mindre förseelse ska läraren eller den vuxne uppmana eleven att ändra sitt uppförande. **Om en elev använder ett ovårdat språk eller bryter mot skolans regler skickas lappar med vad eleven sagt eller gjort hem för påskrift av vårdnadshavare. Om en elev fått lappar vid tre tillfällen kallar klasslärare elev och vårdnadshavare till möte.**
- 2. Åtgärd och samtal hem:** Lärare (eller rektor) vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande uppträdande. **Händelserapport** upprättas vid kränkande behandling. (se vidare utdrag ur skollagen nedan om vilka konsekvenser som kan vidtas)
- 3. Möte elev, vårdnadshavare och ansvarig lärare:** Om en elev gjort sig skyldig till upprepade förseelser eller en allvarlig förseelse kallar ansvarig lärare till möte med elev och vårdnadshavare. En handlingsplan upprättas. Rektor informeras eller bjuds in till mötet.
- 4. Utredning:** Vid fortsatta förseelser anmäls detta till rektor. Ärendet tas upp i skolans elevhälsoteam och en utredning startas. Rektor kallar till möte med elev, vårdnadshavare, ansvarig lärare och representant från elevhälsoteamet. En ny handlingsplan upprättas (se vidare utdrag ur skollagen nedan).

I övrigt hänvisar vi till vår plan mot diskriminering och kränkande behandling. Där framgår vilka rutiner vi arbetar efter. Planen hittar ni på skolans hemsida: www.sofiaskolan.se

Mer information om bestämmelser och regler kring ordningsregler, exempel på åtgärder skolan kan och får göra för att se till att trygghet och studiero upprätthålls finns beskrivna i **skollagen (2010:800) kap 5 Trygghet och studiero:**

http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800